

**Usmernenie k výkonu činností poskytovateľov služby
zapojených do národného projektu
„Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných
rómskych komunít – II. Fáza“
počas mimoriadnej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19 – aktualizácia
k 11.1.2021**

V súvislosti s aktuálnou epidemiologickou situáciou a v súvislosti s **prevenciou vzniku neoprávnených výdavkov** oprávnených užívateľov počas mimoriadnej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19. vydáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky/Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity usmernenie týkajúce sa **výkonu práce zamestnancov** poskytovateľov sociálnych služieb zapojených do NP KS MRK II.(KC/NDC/NSSDR) počas mimoriadnej situácie (resp. núdzového stavu).

V oblasti sociálnej intervencie je vzájomná korelácia faktorov ako je sociálne vylúčenie na jednej a zdravotné riziko, choroba na druhej strane vzájomne úzko previazané a ovplyvňuje sociálny, pracovný, osobný status jednotlivca a má dopad na celé rodiny a komunity. Preto intervencie v období krízovej situácie zamerané na udržiavanie kontaktu s klientmi dostupnými prostriedkami, ich informovanie a upokojuvanie situácie sú veľmi dôležité.

V súvislosti s poskytovaním sociálnej služby v čase mimoriadnej situácie (resp. núdzového stavu) sa poskytovatelia služieb (KC/NDC/NSSDR) zapojení do NP KS MRK II. riadia aktuálnymi nariadeniami vlády, usmerneniami, odporúčaniami a metodickými pokynmi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v rámci jeho pôsobnosti (zverejnené na <https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/socialne-sluzby/>), opatreniami vydanými Úradom verejného zdravotníctva SR, hlavným hygienikom SR, príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva a inými oprávnenými orgánmi. V časti oprávnenosti výdavkov za mzdy refundované prostredníctvom NP KS MRK II. je potrebné dodržiavať pokyny uvedené v časti V. tohto usmernenia.

I. Činnosti KC/NDC/NSSDR počas mimoriadnej situácie:

V rámci NP KS MRK II. je nevyhnutné si uvedomiť pretrvávajúcu potrebnosť poskytovať pomoc v maximálnom rozsahu v nadväznosti na aktuálnu epidemiologickú situáciu v SR, a to za súčasného rešpektovania opatrení príslušných orgánov verejnej moci.

Usmernenie Implementačnej agentúry MPSVR SR uvádza návrh možných opatrení pre účely tvorby krízových plánov poskytovateľov služieb KC/NDC/NSSDR, kde sú uvedené aj odporúčané činnosti pracovníkov KC v čase pandémie. Na str. 5 dokumentu je uvedené: „Prevencia pred COVID-19 je dôležitou súčasťou podpory prijímateľov sociálnych služieb a ich blízkych osôb. Preto je potrebné otvorene o nej hovoriť s prijímateľmi sociálnych služieb.

Povinnosťou poskytovateľa sociálnej služby je mať vypracovaný a zverejnený krízový plán na svojej webovej stránke, v zmysle ktorého postupuje v prípade krízovej situácie.

Pretože počas tejto výnimočnej situácie sa nesmú vykonávať skupinové aktivity, je potrebné i naďalej – za dodržiavania prísnych hygienických podmienok - udržiavať kontakt (telefonický, e-mailový, osobný – návšteva terénu atď.) s prijímateľmi sociálnych služieb.“

V čase mimoriadnej situácie poskytovatelia služieb zapojení do NP KS MRK II. naďalej poskytujú sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. v závislosti od druhu sociálnej služby, s prípadnými obmedzeniami, ktoré závisia od aktuálnej epidemiologickej situácie v SR a lokalite.

Obsah pracovných činností jednotlivých pracovných pozícií sa prispôsobuje aktuálne platným opatreniam (vlády SR, MPSVaR, MZ SR, Úradu verejného zdravotníctva SR, regionálneho úradu verejného zdravotníctva a i.). Postupy, ktoré zamestnanci KC/NDC/NSSR zvolia musia byť v súlade so zákonom 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, kde v §6 ods. 2 uvádza: „Fyzická osoba má právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti.

Odporúčané opatrenia, alebo postupy pri prevádzke KC/NDC/NSSDR a výkone odborných a iných činností podľa zákona č. 448/2008 Z. z. sú uvedené v **Semafore v súvislosti s ochorením COVID-19 v KC/NDC/NSSDR v rámci NP KS MRK II.**, ktorý je prílohou tohto usmernenia a má odporúčací charakter. V súčasnej vážnej epidemiologickej situácii odporúčame riadiť sa červenou fázou semafora s dodržiavaním aktuálne platných obmedzení.

Osobitne odporúčame primerane druhu sociálnej služby dodržiavať opatrenia uvedené v § 2 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 3/2021 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok a hromadných podujatí:

- a) vstup a pobyt vo vonkajších aj vnútorných priestoroch KC/NDC/NSSDR umožniť len osobám s prekrytými hornými dýchacími cestami, rúškom, respirátorom bez výdychového ventilu, šalom alebo šatkou; táto povinnosť sa nevzťahuje na čas potrebný na konzumáciu nápojov a pokrmov,
- b) pri vchode do priestorov KC/NDC/NSSDR aplikovať vstupujúcim osobám dezinfekciu na ruky alebo poskytnúť jednorazové rukavice,
- c) na všetky vstupy do priestorov KC/NDC/NSSDR viditeľne umiestniť oznam o povinnosti dodržiavať vyššie uvedené hygienické opatrenia,
- d) vykonávať časté vetranie priestorov KC/NDC/NSSDR a pravidelne vykonávať dezinfekciu dotykových plôch, kľučiek, používaných prístrojov, nástrojov a pomôcok, na dezinfekciu použiť dezinfekčné prostriedky s virucídnym účinkom,
- f) zabezpečiť zachovávanie odstupov v radoch osôb minimálne 2 m; uvedené neplatí pre osoby žijúce v spoločnej domácnosti,
- g) počet klientov v priestoroch KC/NDC/NSSDR v jednom okamihu nesmie prekročiť koncentráciu jeden klient na 15 m²; to neplatí pre deti do 10 rokov v sprievode dospeléj osoby. Pokiaľ plocha priestorov KC/NDC/NSSDR neprekračuje 15m², v KC/NDC/NSSDR sa v jednom okamihu môže nachádzať najviac jeden klient. Táto podmienka sa nevzťahuje na deti do desať rokov v sprievode dospeléj osoby.

Zároveň osobitne v súvislosti s vládou SR nariadeným zákazom vychádzania a zákazom zhromažďovania upozorňujeme na nasledovné zverejnené usmernenia pre poskytovanie ambulantnej sociálnej služby MPSVaR:

Usmernenie pre poskytovanie ambulantnej sociálnej služby od 1.1.2021 (použite prosím priložené prepojenie) https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/covid/ambulantna-ss-070121_fin.pdf

Zákaz zhromažďovania – Usmernenie pre poskytovateľov sociálnych služieb

Zákaz zhromažďovania, podľa zákona č. 84/1991 Z. z., ktorý bol vydaný vládou s účinnosťou od 13.10.2020 nezahŕňa zákaz poskytovania sociálnych služieb, t. j. **zariadenia sociálnych služieb, ktoré sa poskytujú ambulantnou formou sa plošne nezatvárajú, prerušuje sa prevádzka podľa semaforu pre ambulantné služby len na dobu určitú** počas trvania opatrení nariadených Regionálnym úradom verejného zdravotníctva <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialnapomoc/socialne-sluzby/covid/1.pdf>

Zákaz vychádzania - Usmernenie pre poskytovateľov sociálnych služieb

Rovnako sa zákaz vychádzania ustanovený od 1. 1. 2021 na základe UZNESENIA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY č. 808 z 31. decembra 2020 nevzťahuje na poskytovanie sociálnej služby ambulantnou formou a na dochádzanie do/z miesta poskytovania sociálnej služby. Na poskytovanie sociálnych služieb ambulantnou formou sa vzťahujú uvedené výnimky z tohto uznesenia:

8. cestu za účelom starostlivosti o blízku osobu alebo príbuzného, ktorý je na takú starostlivosť odkázaný a cestu späť,

16. cestu dieťaťa do a zo zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku a materskej školy,

19. osobu bez domova pri zabezpečovaní a presúvaní sa do zariadení sociálnych služieb a sociálnej pomoci. Z uvedeného vyplýva, že **ambulantné sociálne služby sa aktuálne aj naďalej poskytujú v súlade s Pandemickým plánom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, a semaforami pre ambulantné sociálne služby, napr.**

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/covid/1.pdf>,

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/covid/6.pdf>,

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/covid/10.pdf>.

Samozrejme je nutné pri poskytovaní sociálnej služby súčasne dodržiavať aktuálne platné obmedzenia.

II. Vzdelávacie aktivity, prípadne supervízia NP KS MRK II. počas mimoriadnej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19:

Všetky vzdelávacie aktivity NP KS MRK II. sú počas mimoriadnej situácie zrušené, vrátane individuálnej a skupinovej supervízie.

III. Kontrola výkonu činnosti poskytovateľov služieb prostredníctvom regionálnych koordinátorov NP KS MRK II.

Počas aktuálnej vážnej epidemiologickej situácie prebieha kontrola výkonu činností KC/NDC/NSSDR jediným spôsobom:

- kontrola výkonu činností KC/NDC/NSSDR sa vykonáva zo strany regionálneho koordinátora telefonicky, emailom, čo je uvedené aj v Správe regionálneho koordinátora k posúdeniu kvality práce KC/NDC/NSSR. V takom prípade kontrola výkonu prebieha viac ako jedenkrát mesačne.

O aktuálnej situácii v jednotlivých KC/NDC/NSSDR vedie regionálny koordinátor evidenciu a poskytovateľ služby mimoriadnu situáciu (napríklad karanténa v obci alebo jej časti, výskyt ochorenia Covid-19 niektorého zo zamestnancov KC/NDC/NSSDR, resp. u osôb potenciálne v blízkom kontakte, zhoršená lokálna epidemiologická situácia, preventívne opatrenia a i.) na miestnej a/alebo regionálnej úrovni hlási príslušnému regionálnemu koordinátorovi bezodkladne.

IV. Realizácia ostatných aktivít projektu v súvislosti s nástupom zamestnancov

V prípade zabezpečovania projektových aktivít súvisiacich s prijímaním nových zamestnancov na jednotlivé pracovné pozície, oprávnený užívateľ postupuje v zmysle aktuálneho znenia Sprievodcu pre oprávnených užívateľov.

V súčasnej vážnej epidemiologickej situácii je možné vykonávať obsadzovanie pracovných pozícií v národnom projekte prebiehať len dištančnou formou (využitím online platforiem), pričom všetky ustanovenia Sprievodcu pre zapojené subjekty do Národného projektu Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit – II. Fáza (ďalej aj „Sprievodca“), najmä prílohy č. 4. musia byť dodržané.

V. Oprávnenosť výdavkov

Užívateľ má nárok na refundáciu mzdových výdavkov len po splnení základných podmienok, ktoré sú uvedené v kapitole 6. Sprievodcu.

V prípade nariadenej karantény zamestnanca:

- a) v zmysle § 141 ods. 1 Zákonníka práce zamestnávateľ ospravedlní jeho neprítomnosť v práci počas trvania karantény. Za tento čas nepatrí zamestnancovi náhrada mzdy, ak osobitný predpis neustanovuje inak; pandemické nemocenské, na ktoré vznikne zamestnancovi nárok počas krízovej situácie (od 12. marca 2020 do jej skončenia) súvisiacej so šírením ochorenia COVID 19 v prípade nariadenej karantény a izolácie vypláca zamestnancom od prvého dňa Sociálna poisťovňa;
- b) sa môže zamestnávateľ so zamestnancom, ktorý spadá do kategórie tzv. rizikových, dohodnúť na tzv. **home office**. Zamestnávateľ však nemá právo zamestnancovi nariadiť, aby pracoval z domu. Zamestnávateľ sa môže so zamestnancom v zmysle § 52 ods. 5 Zákonníka práce iba príležitostne alebo za mimoriadnych okolností dohodnúť na výkone práce z domu;
- c) podľa § 141 ods. 3 písm. b) Zákonníka práce môže zamestnávateľ poskytnúť zamestnancovi pracovné voľno aj z iných dôvodov ako vymenúva Zákonník práce v odseku 2 (prekážky v práci na strane zamestnanca), a to s náhradou mzdy alebo bez náhrady mzdy. Zamestnávateľ sa teda môže so zamestnancom dohodnúť na tzv. **neplatenom voľne**, resp. s ním dohodnúť, že za čas trvania „dobrovoľnej karantény“ mu poskytne **náhradu mzdy, avšak tieto výdavky nemusia byť považované za oprávnené výdavky v rámci NP KS MRK II.**

d) ďalšou z možností je dohoda so zamestnancom, aby počas určitej doby (napríklad pokým nebude mať potvrdené negatívne výsledky laboratórnych testov) zamestnanec čerpal dovolenku. Zamestnávateľ síce má možnosť nariadiť zamestnancovi dovolenku, avšak je potrebné prihliadať aj na oprávnené záujmy zamestnanca a musí sa tak uskutočniť 14 dní vopred. Toto obdobie môže byť výnimočne skrátené len so súhlasom zamestnanca.

V situácii, ak zamestnanec ostane doma z dôvodu, že škola alebo trieda, ktorú navštevuje jeho dieťa, bola na základe rozhodnutia príslušných orgánov uzatvorená, táto situácia môže byť považovaná za prekážku v práci na strane zamestnanca, avšak bez náhrady mzdy. Podľa zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. § 39 ods. 1 písm. b) si môže tento zamestnanec uplatniť v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne nárok na ošetrovné (OČR) – v prípade starostlivosti o zdravé dieťa do desiatich rokov veku, ak škola, ktorú dieťa navštevuje, bola rozhodnutím príslušných orgánov uzavretá alebo v nej bolo nariadené karanténne opatrenie.

Počas mimoriadnej situácie môžu nastať rôzne situácie pri plnení pracovno-právnych vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancom a rôzne riešenia týchto vzťahov.

V súvislosti s oprávnenosťou výdavkov vo vyššie uvedených prípadoch osobitne **upozorňujeme na povinnosť uvedenú v kapitole 7.2 písm. c) Sprievodcu, podľa ktorej je poskytovateľa služby povinný zabezpečiť, aby bolo KC/NDC/NSSDR otvorené počas celého roka, minimálne 30 hodín týždenne v rámci 5 pracovných dní v týždni počas stanovených otváracích hodín. Počas otváracích hodín musí byť prítomný aspoň jeden zamestnanec.** Výnimka (zatvorené KC/NDC/NSSDR) je možná v prípade, že zamestnanci KC/NDC/NSSDR realizujú aktivity mimo priestorov KC/NDC/NSSDR alebo v iných opodstatnených prípadoch, pričom o tejto skutočnosti musí byť upovedomený príslušný RK vopred, ktorý v relevantných prípadoch posudzuje opodstatnenosť výnimky a so zatvorením KC/NDC/NSSDR vyslovuje písomný súhlas, resp. nesúhlas.

V prípade, ak sa poskytovateľ služby rozhodne o uzatvorení KC/NDC/NSSDR bez dodržania postupu uvedeného v kapitole 7. bod 7.2 c) Sprievodcu, náklady na mzdu ani jedného zo zamestnancov nebudú refundované.

Home office a oprávnenosť výdavkov počas „lockdownu“ t. j. v čase od 1.1.2021 do 24.1.2021

V zmysle bodu B. Uznesenia vlády č. 808 z 31. decembra 2020 je obmedzená sloboda pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 1. januára 2021 v čase od 05.00 hod. do 01.00 hod. nasledujúceho dňa, obmedzenie končí uplynutím 24. januára 2021, pričom **toto obmedzenie sa nevzťahuje mimo iného aj na cestu do a zo zamestnania zamestnancov, ktorí nemôžu vzhľadom na povahu práce podľa rozhodnutia zamestnávateľa vykonávať prácu formou home office a cestu späť.**

Zároveň v zmysle bodu B2. Uznesenia vlády č. 1 zo 6. januára 2021 s účinnosťou od 11. januára 2021 je **v územnom obvode okresu Nitra** obmedzená sloboda pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 11. januára 2021 v čase od 05.00 hod. do 01.00 hod. nasledujúceho dňa, obmedzenie končí uplynutím 24. januára 2021, pričom toto obmedzenie sa nevzťahuje mimo iného aj na cestu do a zo zamestnania zamestnancov, ktorí nemôžu vzhľadom na povahu práce podľa rozhodnutia zamestnávateľa vykonávať prácu formou home office a cestu späť, **ak sa táto osoba preukáže negatívnym výsledkom RT-PCR testu alebo antigénového testu certifikovaného na území Európskej únie na ochorenie COVID-19 nie starším ako 7 dní alebo ak táto osoba prekonala ochorenie COVID-19 a má o jeho prekonaní doklad nie starší ako mesiace.**

V zmysle bodu D.3. Uznesenia vlády č. 808 a Uznesenia vlády č. 1 vláda **odporúča všetkým osobám na území Slovenskej republiky umožniť svojim zamestnancom vykonávať prácu formou home office v maximálnej možnej miere.**

V nadväznosti na vyššie uvedené **MV SR/ÚSVRK bude akceptovať ako výkon práce zamestnancov KC/NDC/NSSDR aj prácu vykonávanú formou home office**, a to za podmienky dodržania povinnosti uvedenej v kapitole 7.2 písm. c) Sprievodcu, t. j. prítomnosť aspoň jedného zamestnanca v KC/NDC/NSSDR počas otváracích hodín.

Pri dokladovaní oprávnenosti výdavkov za mzdy zamestnancov v období pandémie Covid-19 je nad rámec bežných podkladov k finančnému transferu potrebné doložiť na mesačnej báze:

- 01** popis činností a sociálnych služieb KC/NDC/NSSDR, ktoré boli uskutočňované a poskytované v období krízovej situácie, potvrdený poskytovateľom služby (resp. iný obdobný dokument),
- 02** zoznam zamestnancov KC/NDC/NSSDR potvrdený poskytovateľom služby, ktorí v KC/NDC/NSSDR vykonávali činnosti a poskytovali sociálne služby v období krízovej situácie,
- 03** čestné prehlásenie poskytovateľa služby, že v období krízovej situácie nemal poskytovateľ služby pozastavenú činnosť a poskytoval v krízovom režime klientom sociálne služby.

Neoprávnené výdavky na pozície zamestnancov KC/NDC/NSSDR:

- v prípade ak KC/NDC/NSSDR nezdokladuje činnosť vyššie uvedenými dokladmi, resp. v prípade ak sa neposkytovali, nevykonávali žiadne činnosti z dôvodu rozhodnutia zriaďovateľa, riaditeľa, resp. inej oprávnenej osoby budeme tieto výdavky považovať za neoprávnené,
- výdavky zamestnancov v prípade pandemické nemocenské,
- výdavky zamestnancov v prípade pandemické ošetrovné,
- výdavky zamestnancov v prípade ak nastali prekážky na strane zamestnávateľa.

Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity
11.01.2021